RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

KESKUSHALLINTOYKSIKKÖ 3.11.2015 58/090/2015

Kehitysjohtaja Kirsti Kuivajärvi

Eduskunnan lakivaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS HE 62 / 2015 vp EDUSKUNNALLE LAIKSI SAKON JA RIKESAKON MÄÄRÄÄMISESTÄ ANNETUN LAIN 1 §:n MUUTTAMISESTA ANNETUN LAIN JA RIKOSLAIN 2 a LUVUN MUUTTAMISESTA ANNETUN LAIN KUMOAMISESTA

Rikosseuraamuslaitos esittää pyydettynä lausuntonaan seuraavaa:

Rikosseuraamuslaitos kannattaa hallituksen esityksen hyväksymistä. Rikosseruaamuslaitos katsoo, että kesäkuussa 2015 vahvistetun lainsäädännön toimeenpanolle ei ole taloudellisia edellytyksiä, kun tarvittava lisämääräraha on poistettu kevään kehyspäätöksestä valtiontalouden huononemisen vuoksi.

Rikosseuraamuslaitos toteaa, että mahdollisuus määrätä sakon muuntorangaistus on tälläkin hetkellä olemassa. Poliisi on syksyllä 2014 uudistanut sakotusohjettaan ja sen mukaisesti tuomioistuimen käsiteltäväksi viedään sakkorikokset tilanteissa, joissa henkilö on toistuvasti syyllistynyt samanlaisiin rikoksiin. Edelleen Rikosseuraamuslaitos katsoo, että tehty esitys on johdonmukainen kansainvälisen kehityksen kanssa: monissa maissa pyritään välttämään lyhyiden rangaistusten täytäntöönpanoa vankeutena. Suomessakaan ei ole tarkoituksenmukaista lisätä niitä sakon muuntorangaistuksen muodossa.

Suomessa vuosittain sakon muuntorangaistusta suorittavien määrä on nykyisin jo varsin korkea. Vuonna 2014 sakon muuntorangaistusta suoritti vankiloissa lähes 1800 vankia, päivittäin sakon muuntorangaistusta suorittavia oli noin 50. Vuonna 2015 sakkovankeja arvioidaan tulevan vankiloihin hieman enemmän kuin vuonna 2014. Suomen tilanne poikkeaa nykyisillä sakkovankimäärillä muiden pohjoismaiden tilanteesta. Muissa Pohjoismaissa sakon muuntorangaistus on jäämässä kokonaan historiaan.

Käyntiosoite Lintulahdenkuja 4 00530 HELSINKI
Postiosoite Lintulahdenkuja 4 00530 HELSINKI
Puhelin 029 56 88500
Telekopio 020 56 65444
Sähköpostiosoite kirjaamo.rise@om.fi

Ruotsissa ja Tanskassa muuntorangaistusta ei käytännössä käytetä, Norjassa sen vaihtoehdoksi on kehitetty sakkopalvelu, joka on yhdyskuntaseuraamuksen kaltainen.

Rikosseuraamuslaitos katsoo, että muuntorangaistusprosessia tulisi nykyisestä yksinkertaistaa. Muuntorangaistusmenettelyn uudistamista kartoitettiin vuonna 2013 selvitysmiehen toimesta, joka teki monia vaihtoehtoisia kehittämisehdotuksia prosessin keventämisestä (Selvitys sakon muuntorangaistusjärjestelmän kehittämisestä 19.6.2013 Juho Martikainen). Lainsäädännön kokonaisuudistusta tältä osin tulisi jatkaa. Myös muuntorangaistuksesta luopumista muiden pohjoismaiden esimerkin mukaisesti tulisi selvittää.

Rikosseuraamuslaitoksen kokeilu sakkovankien päihdekuntoutussijoituksista

Vuonna 2014 alkanutta sakkovankipilottia on jatkettu. Rikosseuraamuslaitos on varannut pilottiin rahoituksen vuodelle 2015 ja tulee varaamaan myös vuodelle 2016. Kokeilussa, johon ovat osallistuneet kaikki rikosseuraamusalueet, on kartoitettu sakkovankien päihdeongelma, motivoitu heitä osallistumaan hoitoon ja yhteistyössä Risen ulkopuolisen päihdehoitoyksikön[1] kanssa sovittu hoitojakson aloittamisesta. Kokeiluun on sisältynyt laajaa verkostoyhteistyötä. Sijoitettujen vankien vapauttamissuunnitelman tekemiseen on usein osallistunut vangin kotikunnan sosiaalityöntekijä ja tällöin on voitu tarkastella mm. muuntorangaistuksen jälkeistä jatkohoidon tarvetta.

Sijoitettuja on ollut tähän mennessä yhteensä 31 ja suurin osa sijoituksista on onnistunut. Yhteistyö hoitolaitosten kanssa on sujunut hyvin ja kokemukset ovat olleet myönteisiä. Sekä sakkovangit että toimijat ovat antaneet toiminnasta myönteistä palautetta. Suurimman osan jatkohoitopaikkana muuntorangaistuksen jälkeen on ollut avohoitoyksikkö.

[1] Vankeuslain 8 luvun 9 §:n mukaan vanki, jolla on päihdeongelma tai jolla arvioidaan olevan erityisiä vaikeuksia selviytyä vapaudessa, voidaan sijoittaa määräajaksi vankilan ulkopuoliseen laitokseen tai vastaavaan yksikköön (sijoituspaikka), jossa hän osallistuu päihdehuoltoon tai hänen selviytymismahdollisuuksiaan parantavaan muuhun tavoitteelliseen toimintaan (sijoitus ulkopuoliseen laitokseen).